

Vatten förvaltning

Cecilia Wibjörn

Markägare och reservatsförvaltare

- 11 000 ha mark
- 20 000 ha vatten
- Tredje största fastighetsägaren i Stockholms län
- 35 naturreservat öppna för allmänheten
- Skyddade enligt Natura 2000
- Djurskyddsområden

Naturvårdsarbete- vattenförvaltning

Skärgårdsstiftelsens Vision och hållbarhets principer

Vi har ett aktivt naturvårdsarbete för att långsiktigt bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald på våra marker och i våra vatten.

Förvaltare av skyddad natur

Reservatsbeslut och skötselplaner

Natura 2000 – bevarandeplaner

- Bevara naturvärden
- Öka förutsättningarna för biologisk mångfald
- Bidra till fungerande ekosystemtjänster

Vattenförvaltning

MARK vs VATTEN - historik

VATTENFÖRVALTNING IDAG

- inventeringar och analyser
- åtgärder som gör positiv skillnad
- utvecklingsprojekt

Våtmarker	→	Nationella medel – Naturvårdsverket/LST
Akvatiska åtgärder	→	Nationella medel – HAV
Grunda havsvikar	→	Projektmedel – WWF / APOTEA
Fiskevårdsåtgärder	→	Projektmedel – Sportfiskarna, WWF

- MÅLBILD:**
- Kunskap om naturvärden i våra vatten
 - Vad som ska bevaras och utvecklas
 - Hur vi ska göra det – verktyg
 - Underhållsplaner

Skydd under ytan 2019-2021

- **Samarbetsprojekt med WWF**
- **Finansierat av Apotea**
- Slutrapporten finns på Skärgårdsstiftelsens hemsida.
- Sök på projekt och sedan "Skydd under ytan"

Skydd under ytan

- **Inför bildandet av Nåttarö naturreservat 2008 genomfördes botteninventeringar av dykare**
- **Inventeringarna upprepades 2019 i samband med projektet**
- **”Ankrings skador” ledde till testet ”Om bojar kan påverka bottenvegetationen positivt?”**

Skydd under ytan

- Tjugofem bojar placerades ut i Östermarsfladen på Nåttarö juni 2020.
- Tjugo som akterbojar och fem som svajbojar
- Bojstenen väger ca ett ton
- Bojen som används är en pålboj (även kallad ståboj) 1,90 m

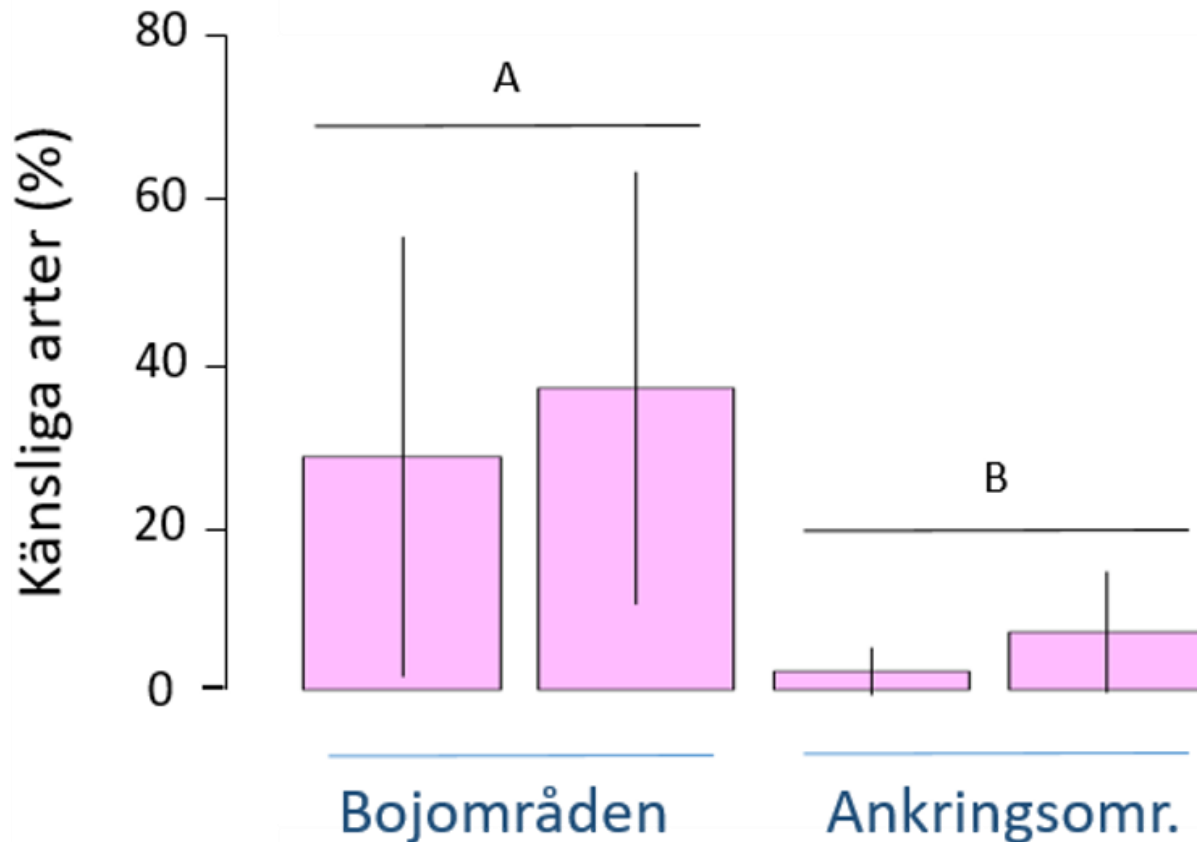
Skydd under ytan

- Linan är genomgående i bojen
- Fäst sträckt till bojstenen
- Inga rörliga delar som gnager
- Lång hållbarhet
- Kostnad per boj ca 15 000:-

Skydd under ytan

- Östermarsfladen på Nåttarö
- En av södra Skärgårdens populäraste naturhamnar
- Stor artrikedom av bottenvegetation
- Vad blev resultatet?

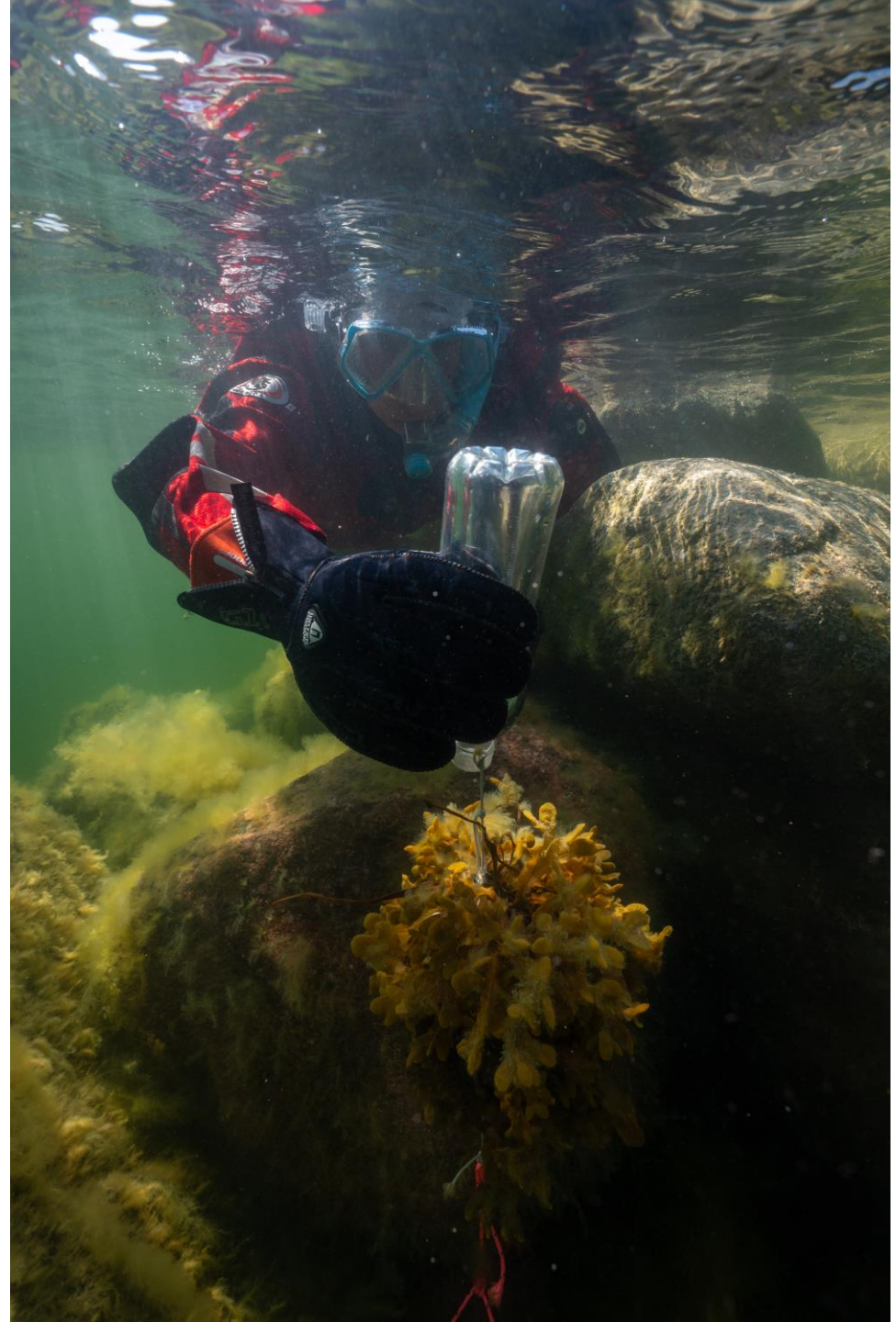

Skydd under ytan

- Med hjälp av dykare undersökte vi botten
- Vi jämförde bottnar på samma djup; bojar-ankare
- En forskare på SU och en statistiker på miljöanalys på SLU har hjälp till att designa experimentet
- Tydligt resultat att bojar gynnar känsliga arter
- Redan efter första sommaren såg vi ett positivt resultat

Skydd under ytan

- För att stå emot förändringar är biologisk mångfald viktig
- Hårdbottenmiljöer är viktiga för alger
- Passade på att testa om vi kunde föröka blåstång på de kala bojstenarna
- Blåstång är en nyckelart
- Blåstångens fascinerande förökning

Skydd under ytan

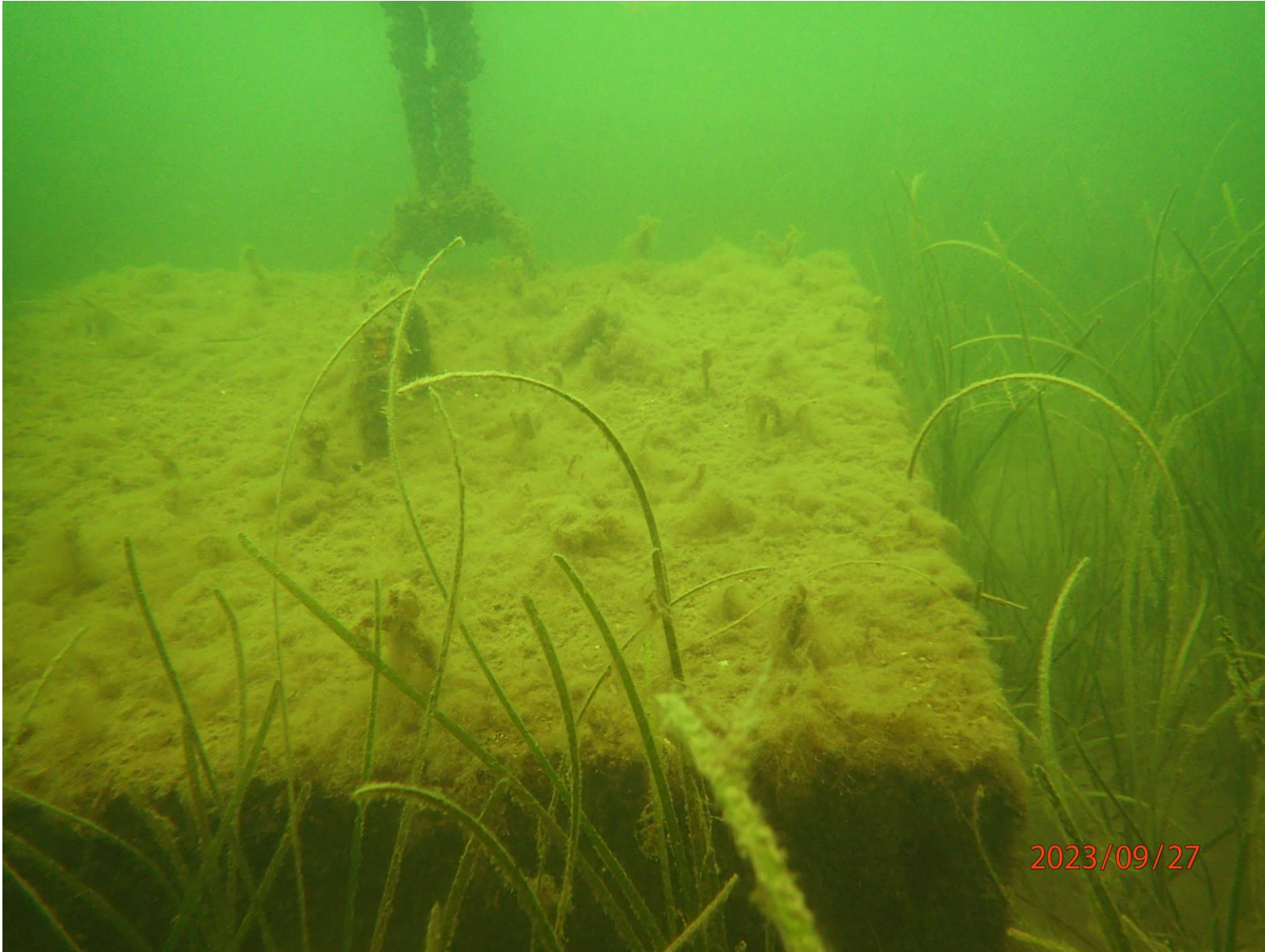
- Fyra månader efter förökningsförsöket kunde man ana millimeter "stora" groddplantor av blåstång
- Försöket hade lyckats!!!

Skydd under ytan –Skydd i grunda viken

- Efter fyra år på bojstenen har plantorna blivit så stora att de bildar egna föröknings-kroppar
- Cirkeln är sluten
- Tack vare vårt lilla experiment har forskarna fått nya kunskap om blåstången

Skydd under ytan-Skydd i grunda vikar

- **Planteringsförsök av ålgräs**
- **50 % av plantorna som sattes har överlevt och skjuter nu nya skott**

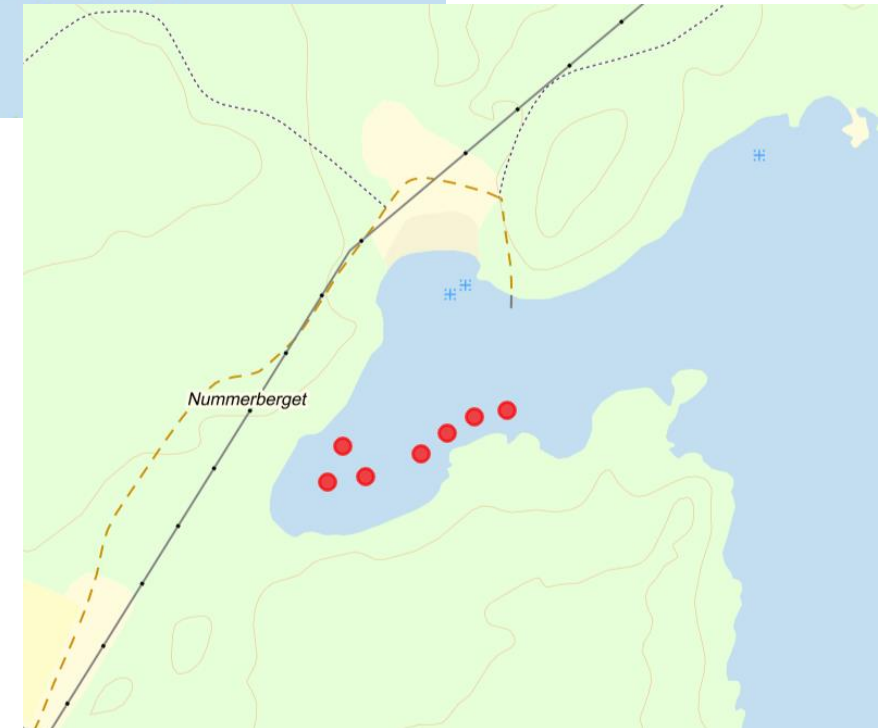

Skydd i grunda vikar 2022-2026

- Uppföljning på bojeffekten
- Jämföra vikar
- Andra metoder
- Fortsatt samarbete med WWF och Apotea.
- 15 nya bojar på Nåttarö och 15 på Lidö i sept och okt i år
- Lite tyngre bojstenar på 1,6 ton

Skydd i grunda viker

- Under våren 2024 kommer vi försöka föröka blåstång på de nya bojstenarna
- Vi kommer även att göra ett test att försöka plantera in ålgräs runt svajbojarna
- Uppföljande dykningar kommer göras i september/oktober

Skydd i grunda vikar

AVGIFTSFRIA BOJAR ÄR INTE GRATIS

Skärgårdsstiftelsen tar ingen avgift av dig som nyttjar bojarna. Däremot hoppas vi att du vill ge en gåva till projektet och för att vi ska kunna jobba vidare med viktiga undervattensfrågor. Vi vill göra fler konkreta åtgärder för miljön under ytan samt utföra underhåll och årliga kontroller av bojarna. Var med och bidra till fler åtgärder för livet under ytan!

**Swisha valfri summa till 123 373 01 81 och skriv "boj".
Eller använd QR-koden här bredvid. Tack för din gåva!**

- **Avgiftsfria bojar är inte gratis**
- **Frivilligt att swisha en gåva**
- **Hittills har vi fått in ca 30 000:- per år**
- **Underhåll av bojar**
- **Fortsatt arbete under ytan**

Återskapa Östersjöns Livskraft

- **WWF sammanhållande projekt med åtgärder i:**
- **Stockholm**
- **Höga Kusten**
- **Kristianstad vattenrike**

Skärgårdsstiftelsen: Våtmarker på Björnö,
Tångförökning i Riddersholm.

Länsstyrelsen: Gäddprojekt i Ytterskärgården

Sportfiskarna: Konstgjorda rev, fria vandringsvägar

Våtmarker

- Nationella våtmarksmedel har funnits att söka sedan 2021.
- Hittills har vi restaurerat
- 3 våtmarker på Käringboda
- 4 våtmarker på Utö
- 3 våtmarker på Nämdö
- 1 rikkärr på Riddersholm
- Nya våtmarker planeras

Ålö våtmark

- Skärgårdens största våtmark på 9 ha
- Samarbete med WWF och Apotea
- Invigdes i maj 2022

Våtmarker

- Olika typer av våtmarker
- Olika syften
- Näringsfälla
- Biologisk mångfald
- Gynna fisklek
- Minska växthusgas
- Behålla vatten i området

Våtmarker

- **Regleringsmunk för att kunna sänka/höja våtmarken**
- **T ex. klippa bort vegetation eller bara reglera mängden vatten**
- **Alternativt om fisk simmar upp och leker kan man släppa ut vattnet och fisk efter lek**

Våtmarker

- Skogsvåtmark på Björnö
- Handgjord träpalissad
- Sköter sig själv, ibland lågt vatten ibland högt
- Beror på årstid och/eller hur mkt nederbörd som faller

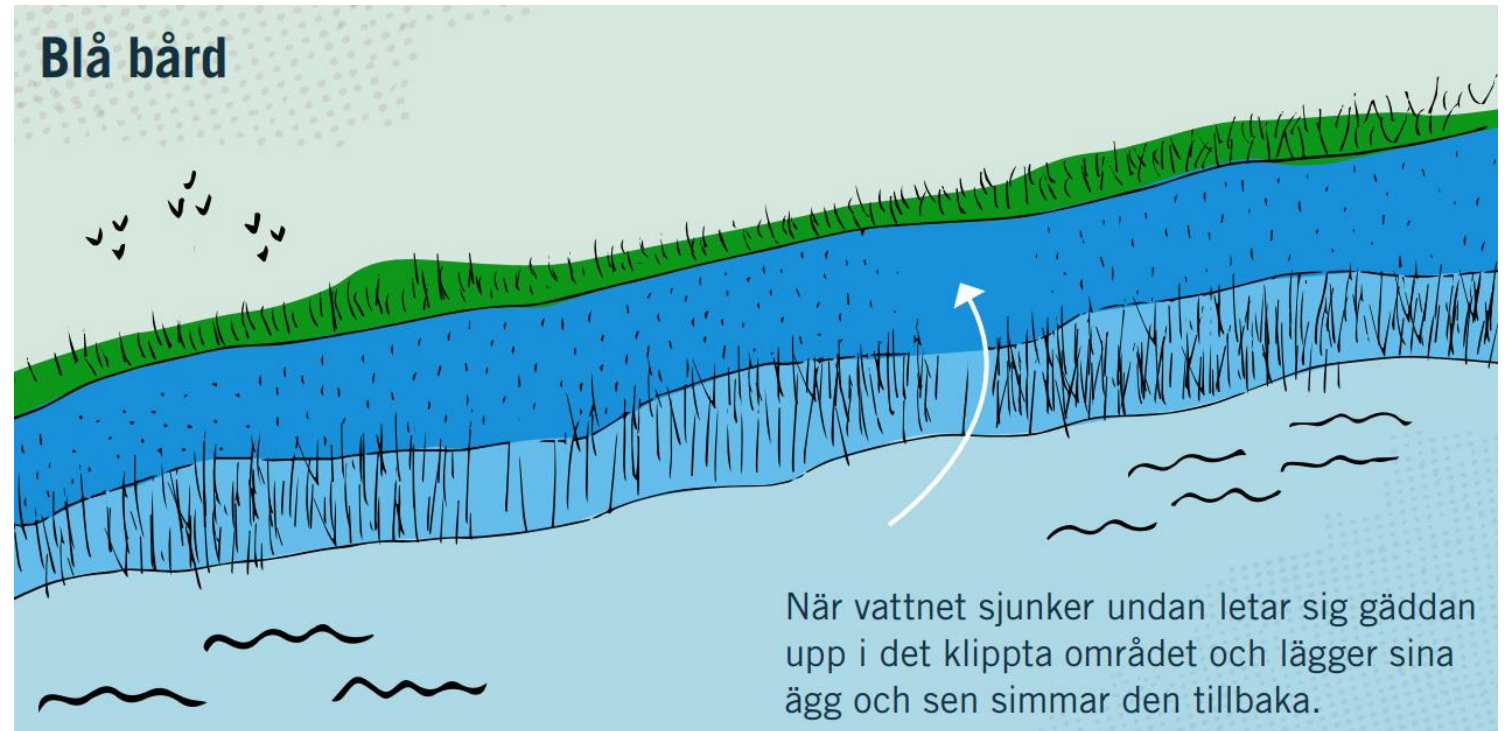
Fiskevårdsåtgärd

- **Vassklippning för att skapa fri vandringsväg för fisk.**
- **Flera samarbeten med Sportfiskarna har genomförts.**

Fiskevårdsåtgärd

- Genom att skapa en "blå bård" med grunt vatten gynnas gäddans lek
- Man kan klippa för hand eller med maskin
- Bästa effekt om det finns betande nötdjur som håller ytan kort

Snorklingsleder på Nåttarö och Björnö

- Syftet med snorklingsleder
- Intresse för undervattensmiljön
- Östersjön har värdefulla miljöer
- Värt att bevara och skydda

